ΠΟΙΚΙΛΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Τὸ βαρέλι τοῦ Διογένους

Ὅλος ὁ κόσμος ξέρει πὼς ὁ Διογένης ζοῦσε μέσα σ' ἕνα βαρέλι, τοποθετημένο στὴ γωνία ἑνὸς δρόμου τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, πρᾶγμα πού γιὰ τὸν περίφημο κυνικὸ φιλόσοφο ἁπλοποιοῦσε τὸ ζήτημα τῆς κατοικίας. Ἡ παράδοσις λέει ἀκόμα ὅτι ὁσάκις ὁ Διογένης ἔβγαινε ἀπὸ τὸ βαρέλι του, κρατοῦσε στὸ χέρι ἕνα φανάρι καὶ ὅταν τὸν ρωτοῦσαν τί ἔψαχνε νὰ βρῇ μὲ τὸ φανάρι στὰ χέρια, ἐκεῖνος ἀπαντοῦσε :

— Ζητῶ ἄνθρωπον !

Ἤθελε μ' αὐτὸ νὰ πεῖ ὅτι οἱ γενναῖοι, οἱ δραστήριοι καὶ ἡ ἠθικοὶ ἄνθρωποι ἦσαν σπάνιοι στὰς Ἀθήνας τῆς ἐποχῆς του. Οἱ ἀρχαιολόγοι ἠθέλησαν νὰ ἐξακριβώσουν τὴν ἀλήθεια τῆς περιφήμου αὐτῆς ἱστοριοῦλας καὶ βρῆκαν ὅτι, πράγματι, τὰ φανάρια ἦσαν γνωστὰ ἐκείνη τὴν ἐποχή, γιατὶ ἕνα πρόσωπο μιᾶς κωμῳδίας τοῦ Ἀριστοφάνους παρουσιάζεται ἐπὶ σκηνῆς μ' ἕνα φανάρι στὰ χέρια. Μὰ δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὸ περίφημο βαρέλι. Ἕνα κομμάτι ἀρχαίου μνημείου, τὸ ὁποῖο ὑπάρχει ἀκόμα στὸ ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο τῶν Ἀθηνῶν, παριστάνει τὸ Διογένη νὰ μπαίνῃ μέσα σ' ἕναν τεράστιον ἀμφορέα, μισοσπασμένον. Ἄρα ἡ κατοικία τοῦ Διογένους ἦτο ἀμφορεὺς καὶ ὄχι βαρέλι, ὅπως ἐσφαλμένως πιστεύεται.

Ἡ νῆσος Σαμπὰ

Σὲ μικρὴ ἀπόσταση πρὸς τὰ δυτικὰ τῆς Ζαμάϊκας βρίσκεται ἕνα μικρὸ νησάκι, ἡ νῆσος Σαμπά, ποὺ ἐπροτοκατοικήθη ἀπὸ τοὺς Ὁλλανδοὺς στὰ 1634. Τὸ νησὶ αὐτὸ εἶναι πολὺ ἀφιλόξενο· παντοῦ ὑψώνονται ἀπόκρημνοι βράχοι κ' οἱ ἀκτές του εἶναι ἀπρόσιτες. Δὲν ἔχει οὔτ' ἕνα φυσικὸ λιμάνι. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο οἱ Ὁλλανδοὶ τὸ ἐγκατέλειψαν πολὺ γλήγορα, γιὰ ν' ἀποικηθῇ ἀργότερα ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους. Ὁ πληθυσμὸς του τώρα ἀνέρχεται σὲ 450 ψυχές. Αὐτοὶ οἱ δυστυχισμένοι ἄνθρωποι ἔχουν χτίσει τὸ χωριό τους σὲ μιὰ τοποθεσία μοναδικὴ σὲ ὅλο τὸν κόσμο. Τὸ νησὶ ὁλόκληρο δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρὰ ἕνα τεράστιο ἠφαίστειο σβησμένο, ὕψους 400 μέτρων. Οἱ κάτοικοί του λοιπὸν ἐγκατεστάθησαν στὸ βάθος τοῦ ἀπεράντου κρατῆρος του. Εἶταν τὸ μόνο ὁμαλὸ κ' ἐπίπεδο μέρος. Οἱ κάτοικοι ζοῦν σὰ μυρμήγκια μέσα σ' ἕνα φλυντζάνι. Γιὰ νὰ βγαίνουν ἀπὸ κεῖ μέσα πρέπει νὰ σκαρφαλώνουν ἀτέλειωτα σκαλοπάτια ποὺ ἔχουν φτιάξει μέσα στὸ βράχο καὶ τὰ ὁποῖα βγάζουν στὸ στόμιο τοῦ κρατῆρος. Ἡ μόνη βιομηχανία αὐτοῦ τοῦ νησιοῦ, ὅπου δὲ βρίσκεται οὔτ' ἕνα δέντρο, εἶναι ἡ ναυπηγική. Κάνουν πλοιάρια ὀνομαστὰ σὲ ὅλο τὸ πέλαγος τῶν Ἀντιλλῶν.

Ἐπιπροσθέτως στὸ νησὶ αὐτὸ δὲν ὑπάρχει οὔτε μιὰ πηγὴ κ' οἱ κάτοικοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ζοῦν ἀπὸ βρόχινο νερό, τὸ ὁποῖο μαζεύουν σὲ στέρνες. Μὲ τὸν ἴδιο, ἄλλωστε, τρόπο ὑδρεύονται καὶ οἱ Ὑδραῖοι.

Ὁ Θάνατος τῆς Γῆς

Ἡ γνῶσις τῆς θερμοκρασίας τῶν ἄστρων τὴν ὁποία μποροῦνε πιὰ σήμερα νὰ καθορίζουν οἱ φυσικομαθηματικοί, ἐπιτρέπει σ' αὐτοὺς νὰ σπουδάζουν κάπως ἐκ τοῦ πλησίον τὴ ζωή τους. Κ' ἐξ αὐτοῦ ἔχουν καταλήξει στὸ ἑξῆς συμπέρασμα : Τ' ἄστρα γεννιῶνται, ζοῦν καὶ πεθαίνουν. Ἀπέραντοι νεφελῶδεις ὄγκοι, στὴν ἀρχὴ ἀδυνάτου πυκνότητος, ἔχουν στὴν γέννησή τους μιὰ θερμοκρασία 3000 περίπου βαθμῶν. Ἔπειτα χάρις στὴν ἀμοιβαία ἕλξη τῶν στοιχείων ποὺ τ' ἀπαρτίζουν, τ' ἄστρα συμπυκνοῦνται σιγὰ σιγά. Ἡ πυκνότης τους αὐξάνει καθὼς καὶ ἡ θερμοκρασία τους, γιατὶ ἡ ἕλξις εἶν' ἕνα φυσικὸ φαινόμενον, ποὺ, ὅπως καὶ ἡ προστριβή, παράγει θερμοκρασία. Αὐτὴ ἡ θερμοκρασία φθάνει σ' ἕνα μάξιμουμ 15.000 20.000 βαθμῶν.

Μὰ ἔπειτα ἡ ἕλξις τῶν στοιχείων ἀρχίζει νὰ γίνεται πιὸ ἀδύνατη καὶ συνεπῶς κι' ἡ θερμοκρασία νὰ λυγοστεύῃ. Τοῦτο συμβαίνει καὶ μὲ τὸν ἥλιο ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται ἤδη στὴν περίοδο τῆς ψήξεως. Ἡ θερμοκρασία του εἶνε μόλις 6000 βαθμοί. Ἡ ψῆξις τοῦ ἡλίου προαναγγέλλει καὶ τὸ θάνατο τῆς γῆς, ὁ ὁποῖος ὑπολογίζεται νὰ συμβῇ μετὰ 300 ἑκατομμύρια χρόνια, ἐκτὸς ἂν ἐν τῷ μεταξὺ συμβῇ κανένα ἀπρόοπτο.

Ἡ καταγωγὴ τοῦ καπέλλου

Ἂν πιστέψουμε τὸν κ. ντὲ Σενιέ, τὸν πατέρα τοῦ μεγάλου Γαλλοέλληνος ποιητοῦ Ἀντρὲ Σενιέ, ὁ ὁποῖος ἔζησε πολὺν καιρὸ κοντὰ στὸν αὐτοκράτορα τοῦ Μαρόκου κατὰ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος, τὸ καπέλλο μᾶς ἦρθε ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Οἱ Μαῦροι, ἄντρες καὶ γυναῖκες ὅταν ἐταξείδευαν φοροῦσαν καπέλλα ἀνάλογα πρὸς τὰ σημερινὰ ἐυρωπαϊκά. Πρῶτοι ἀπὸ τοὺς εὐρωπαίους τὸ φόρεσαν οἱ Ἰσπανοὶ κατὰ τὴν κατάκτησιν τῆς χώρας τους ἀπὸ τοὺς Ἄραβες καὶ τὸ ὀνόμασαν «σομπρέρο» δηλαδὴ πράγμα ποὺ κρατάει σκιά. Στὴ Γαλλία πρωτοφορέθηκε ἐπὶ Λουδοβίκου XII, ἕνα εἶδος ντεμὶ «σομπρέρο».

Ὁ Ἐρανιστὴς

ΚΑΡΤ ΠΟΣΤΑΛ

Τὸ δικαίωμα τῶν ἀποστελλομένων πρὸς κρίσιν ὑπὸ τῆς εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἔργων, εἶνε διὰ τὰ διηγήματα δρχμ. πέντε, τὰ ἔμμετρα, ἱστορικὰ ἀνέκδοτα, ἀστεῖα καὶ περίεργα τρεῖς. Αἱ μεταφράσεις καὶ ἡ κοσμικὴ κίνησις δωρεάν.

Τάκην Μπλέτσαν, Χῖον.—Εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὰ καλά σας λόγια. Τὸ ποίημα σας καλὸ καὶ τὸ δημοσιεύουμε ἐδῶ :

ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ

Ὄχι ! ποτὲ τὸ στόμα μου στὸ στόμα σου μὴ γείρῃ !
Ἔχω μιὰ φλόγα πυρετοῦ στὰ χείλη μου ἀπάνω·
Ὄχι ! τὸ ράγισε ἡ φωτιά, δὲν εἶναι τὸ ποτῆρι
ποῦ πρωτινὰ σοῦ δρόσιζε τὸ στόμα σου τὸ πλάνο.
Ὄχι ! δὲν εἶναι παιδικό, καθάριο, ἀγνὸ ποτῆρι
Σὰν κεῖνο ποὺ ἐγνώρισες, τ' ὀπάλινο, τὸ πλάνο·
Τώρα τὸ καίει ὁ πυρετός, καὶ τρέμω μήπως γείρει
καὶ γέρνοντας τὰ χείλη μου, τὰ χείλη σου μαράνω.

Ἀρ. Ροῦσσον, Ἐνταῦθα.—Τὸ ποιημά σας, ἂν καὶ δὲν στερεῖται αἰσθήματος, ἐν τούτοις τεχνικῶς ὑστερεῖ πολύ· γι' αὐτὸ πρέπει νὰ διαβάσετε ὡς ὅτου νὰ μάθετε νὰ ὑποτάσσετε τὸ στίχο. Πίπην Παναγόπουλον, Ρέθυμνον.—Σας εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σας λόγια, ἀλλὰ τὸ πεζογράφημα σας δὲ μπορεῖ νὰ δημοσιευθῇ γιὰ λόγους ποὺ τοὺς καταλαβαίνετε. Στείλτε μας τίποτε ἄλλο. Ἀμαρυλλίδα, Ἐνταῦθα.—Τὸ ψευδώνυμον ἐνεφρίθη, ἀλλὰ πρέπει νὰ μάθωμε καὶ τὸ ὄνομά σας. Τὰ ποιηματά σας γραμμένα μὲ ἀρκετὸ αἴσθημα, ἀλλὰ ὑστεροῦν κάπως στὴν ἐκτέλεσι. Ἀλέξ. Τσαούσην, Κιάτον.—Μεταξὺ τῶν κ. κ. Λογυροπούλου καὶ Ἀθανάτου δὲν ὑπάρχει καμμία σχέσις. Ὁ πρῶτος εἶναι ὁ γνωστὸς Σμυρναῖος ποιητής, τοῦ ὁποίου ἐκλεκτὰς μεταφράσεις θὰ δημοσιεύσωμεν προσεχῶς στὸ «Μπουκέτο» καὶ ὁ δεύτερος δημοσιογράφος. Γ. Κ. ἡ μετάφρασίς σας πάρα πολὺ καλὴ καὶ πιστή. Τὴν δημοσιεύομεν ἐδῶ :

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

(Τοῦ Ang. Brizeux)

Χτυπᾶ ἡ καμπάνα λυπηρά. Κρύβομαι στὰ λαγκάδια
γιὰ νὰ ξεφύγω τὴ βοὴ τῆς ἐρημης καμπάνας·
ἀλλὰ ὁλοῦθε σάβανα ἁπλώνουν τὰ σκοτάδια.
Κλαῖν οἱ ἰτιὲς καὶ οἱ χλομὲς φιλύρες ἀναπνέουν
θλιμμένο ἕνα μουρμούρισμα. Χτιόπορο. Γιορτάζουν
οἱ πεθαμένοι πένθιμα, μονότονα. Μὲ βρόντο
ὅλοι ἐτούτη τὴ βραδειὰ τὸ μνῆμα τους ἀδειάζουν
καὶ ἡ αἰώνια τους κυρὰ ἐντύθηκε τὸ πένθος
γι' αὐτούς· ψηλὰ στὸν οὐρανὸ τὸν ἄλαλο πεθαίνει
κάθε ἀστέρι. Στὸ χωριὸ γυρίζω ἐγώ. Κοιμοῦνται
ὅλα, ἡ καμπάνα λυπηρὰ ἀκόμα ἀργοσημαίνει.

Μιμην Βανδῶρον.—Τὸ ποίημά σας ἀτεχνον. Παρουσιάζει ἐλλείψεις στὸ μέτρο. Παῦλον Καλλιαμπέτσον, Λαμίαν.—Στείλτε τὸ μας νὰ δοῦμε πρὶ τινος πρόκειται, Σ. Παπαδάκην, Μολάους.—Τὸ ποίημά σας παρουσιάζει ἐλλείψεις στὸ μέτρο καὶ στὶς ὁμοιοκαταληξίες. Τὸ «ἀνοίγουν» δὲν ὁμοιοκαταληκτεῖ μὲ τὸ «σκορπίζουν», οὔτε τὸ «χάρι» μὲ τὸ «λιβάδι», οὔτε καὶ «τ' ἄνθη» μὲ τὰ «βάθη».

Γ. Μαρκοδημητράκιν, Ἡράκλειον.—Δημοσιεύεται. Ἀλ. Συρόπουλον, Θεσσνίκιην.—Τώρα πλέον τί θέλετε νὰ σας κάμωμεν ; Οὔτε χειρόγραφα ὑπάρχουν, οὔτε ἡ ἐπιστολὴ διὰ νὰ διαφωτισθῶμεν. Σεῖς θὰ μπορούσατε, ἴσως, νὰ τὸ ἐξακριβώσετε εὐκολώτερα ἡμῶν. Μαρίκαν Τζ. Ἐνταῦθα.—Ὡραῖος εἰκόνες, μὰ οἱ στίχοι κακοί. Φροντίσατε νὰ βελτιώσετε τὸ στίχο καὶ θὰ γράψετε ἐπιφορᾶ τραγούδια. Θ. Προύσιον, Πειραιαν.—Θὰ σας ἐσυμβουλεύαμε νὰ τὸ στείλετε στὸν διευθυντὴν τοῦ Ἀστεροσκοπείου. Ἡμεῖς δὲν δημοσιεύομε συνεργασίαν αὐτοῦ τοῦ εἴδους. Πάντως σὰς εὐχαριστοῦμεν πολὺ γιὰ τὴν καλοσύνη καὶ τὴν προθυμία σας. Β. Ζερβάκον, Ἐνταῦθα.—Μὲ αἰσθημα κ' ὄχι ἀσχημα γραμμένο τὸ διήγημά σας. Ἔχει μάλιστα κλασικὴ ἁπλότητα, μπορεῖ νὰ πῇ κανείς. Μὰ τελειώνει κακά. Ἄν εἶχε ἄλλο τέλος ἴσως νὰ εἶταν δημοσιεύσιμο. Ἕνα τέλος ὅμως χωρὶς κακίαν καὶ ἐκδίκησιν, ἁπλὸ καὶ φυσικό. Ἐννοεῖτε ; Κ. Δημόπουλον, Σπάρτην.—Σας εὐχαριστοῦμεν, ἀλλὰ πρέπει νὰ μας γράψετε τὸ ἔτος τῆς ἐκδόσεως ἑκάστου. Εἶναι νέαι ἢ παλαιαὶ ἐκδόσεις ; Ἐπίσης πρέπει νὰ φανῆτε συγκαταβατικώτερος στὴν τιμή, ἡ ὁποία ...τσούζει ! Α. Λ—Υ.—Ἐκ τῶν δύο νέων ποιημάτων σας καλύτερο πολὺ τοῦ ἄλλου ἡ «Νοικοκυρά». Τὴν δημοσιεύουμε ἐδῶ :

Μιὰ μικρὴ νοικοκερὰ
ἔπλεκε, κεντοῦσε,
πέραγα καμμιὰ φορὰ
κι' ὅλο μὲ κυττοῦσε

Ἀπ' τῆς τόσες μιὰ φορὰ
ξέχασ' ἡ βελόνα
καὶ τῆς κέντησε ἐλαφρὰ
τὸ δακτύλι τόνα

Παρατοῦσε τὸ πλεχτό,
σήκωνε τὸ μάτι
κι' ἔροιχν' ἕνα πεταχτὸ
βλέμμα στὸ διαβάτη

Στὸ δακτύλι της τάγνὸ
μιὰ τουπίτσα ἐγίνη·
κι' ἀπὸ τότε σὰν περνῶ
βλέμμα δὲ μοῦ δίνει.

Μ. Φίφηνον.—Ὄχι ἀπολύτως ἐπιτυχὲς τὸ ποίημά σας. Δείχνει ὅμως πὼς θὰ μποροῦσατε νὰ γράψετε καλύτερα. Δοκιμάστε λοιπὸν κι' ἐμεῖς ἐδῶ εἴμαστε... Μάρκον Ἀτάρτην, Ἐνταῦθα.—Μας παρεξηγήσατε. Δὲν εἴχαμε καθόλου διάθεσι νὰ σας θίξωμεν. Σὰς ἀπαντήσαμε λυγάκι εὐθύμα μόνον. Ὁπωσδήποτε ὅμως ἐπιμένουμε στὰς ἀπόψεις μας. Γιὰ τὴ φιλολογία ἡ δημώδης εἶναι ἡ πειὸ φυσικὴ καὶ κατάλληλη γλῶσσα. Ἐξ ἄλλου γιατὶ νὰ χολοσκάμε ; Ἡ γλῶσσα εἶναι—ὅπως θαυμάσα τὴν χαρακτηρίζουν—τῶν ὀργανισμός. Ἐξελίσσεται μόνη της καὶ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ σταματήσῃ τὸ δρόμο της, οὔτε σεῖς, οὔτε μεῖς. Τὸ τέρμα της δέ, κατὰ τὰ φαινόμενα, εἶναι ἡ δημώδης. Τὸ παράδειγμα εἶναι ἐμπρός μας. Πρὸ 50 ἀκόμη ἐτῶν ἡ καθαρεύουσα ἐπικρατοῦσεν ἀκόμη ὁπωσδήποτε. Ἐνῷ σήμερον ἐπικρατεῖ ἡ δημοτική καὶ διαρκῶς νικᾷ καὶ θριαμβεύει. Ἂς τὰ ἀφήσουμε ὅμως τὰ γλωσσολογικά. Ὄζουν σχολαστικισμοῦ. Κι' ἂς ἐρθοῦμε στὰ δικά σας. Θὰ τὸ θεωρήσουμε λοιπὸν τιμήν μας νὰ σας γνωρίσουμε. Στὸ γράμμα σας ἀναφέρετε καὶ τὴν «Ρομέηκη Γλῶσα» τοῦ Βηλαρά. Μήπως τὴν ἔχετε στὴν ἰδιαιτέρα της ἔκδοσι ; Μας χρειάζεται νὰ κρατήσουμε μερικὲς σημειώσεις... Ἔτσι λοιπὸν ποὺ λέτε κι' ὅσα κακῶς ἐλέχθησαν ἢ ἐγράφησαν...περασμένα—ξεχασμένα ! Ρ. Μ. Καπανδρίτ.—Ἐδημοσιεύθη κατόπιν καὶ ἡ συνέχεια. Στεῖλτε κανένα στὴ διεκπεραίωσί μας καὶ ζητῆστε τὸ φύλλο καὶ θὰ τὸ βρῇ. Δυστυχῶς αὐτὴ τὴ στιγμὴ οὔτε πρόχειρο τὸ ἔχουμε, οὔτε καὶ ἐνθυμούμεθα πότε ἀκριβῶς ἐδημοσιεύθη ἡ συνέχεια. Λ. Μαρούτην, Πύργον.—Αἰ τιμαὶ πολὺ —πολὺ ἀκριβαί. Τόσον ἀκριβαὶ ὥστε νὰ μὴ μποροῦμε νὰ κάμουμε οὔτε συζήτησι κὰν σχετικῶς. Πάντως σας πολυευχαριστοῦμεν γιὰ τὴ καλοσύνη σας. Χαρ. Κομπ... Ἐνταῦθα.—Ἴσως ἂν εἴχατε σχετικὴ μόρφωσι νὰ ἐγράφατε καλά. Δὲν διατυπώνετε καὶ ἀσχημα τὶς ἰδέες σας. Ἔχετε ἀκόμη ὕφος ἁπλό, ἐντελῶς δικό σας. Μὰ τὰ χαλανε ὅλα αὐτὰ οἱ ἀνορθογραφίες σας, οἱ ὁποῖες εἶναι ἀμέτρητες, συντάγματα ὁλόκληρα, τρομερὲς καὶ φοβερές, τέτοιες καὶ τόσες ποὺ μας ἔπιασε ἰλιγγος ! Κι' ὅμως ἂν θέλατε κι' ἂν εἴχατε ὑπομονὴ θὰ ἐμαθαίνατε νὰ ὀρθογραφῆτε. Δοκιμάστε καὶ θὰ δῆτε.